

Žd 1, 1-5 + Žd 2, 1

Základ kázání: Žd 1, 1-5; Žd 2,1

J sme v období, kdy si církve víc než jindy připomíná vyvrcholení spasitelného díla Pána Ježíše Krista, od událostí velkopátečních přes Velikonoce až po seslání Ducha svatého. Tyto děje jsou zpřítomněny v Listu Židům. Celá tato epištola, to je vlastně souvislé kázání na toto téma, přičemž základem, (nebo jak říkáme: textem) tohoto kázání je právě těchto prvních pět versů. Pisatel zde souhrnně předkládá to, na čem smíme stavět svoji víru a i celý svůj život.

Přitom svým čtenářům hned v první větě připomene, jak velká a úžasná je doba, ve které žijí. Když se řekne 'žijeme ve velké době', tak tehdejší člověk asi čekal, že uslyší něco o velikosti a slávě říše římské, která v těch časech ovládala velkou část světa. Pisatel však spatřuje velikost doby v něčem úplně jiném. On měří velikost doby ne podle toho, co dělají lidé, ale podle Božích plánů. Ne podle lidského kralování, nýbrž podle Božího jednání. A právě to vyjádřil slovy, že žijeme „v tomto posledním čase“. To znamená: v čase, kdy to hlavní, to nejdůležitější na svět už přišlo, už je to tady, a kdy se už nic většího a slavnějšího na tomto našem světě nestane.

A hned to vysvětlí, v čem je ta doba veliká: protože v tomto čase „k nám promluvil Bůh ve svém Synu“. To je v jeho pohledu to nejdůležitější, co se kdy na tomto našem světě stalo nebo stane. Co Pán Bůh kdy - ve svém jednání s námi lidmi a pro nás lidi - učinil. Co nebude překonáno, co také nemusí být ničím doplňováno, co je dostatečné, aby běh našeho světa mohl být dobře, správně (a rovnou řekněme, že šťastně) uzavřen.

Jsou to velká a náročná slova, ale když myslíme na to, co Pán Bůh vykonal skrze Pána Ježíše Krista, a co vykonal pro nás lidi, tak skutečně o nic menšího nejde. My lidé - v tomto pohledu - už po dva tisíce let žijeme skutečně v této velké době, nebo jak to

zde čteme: v tomto posledním čase, v období světa, než přijde Pán Ježíš Kristus podruhé a s ním jeho království.

Pisatel ukazuje velikost tohoto času i tím, že to srovnává s tím, jak to bylo dříve. „Mnohokrát a mnoha způsoby mluvil B k našim otcům.“ Jednal nejprve prostřednictvím Izraele, kterého vyvolil a povolal za svůj lid, aby pak od nich vyšla spása do celého světa. Uzavřel s nimi smlouvu, dal jim svůj Zákon, dal jim krásnou bohoslužbu, která jim měla sloužit k tomu, aby i při své nedokonalosti zůstávali v dobrém vztahu k Hospodinu. A když se jejich věrnost vytrácela a když se z chrámové služby stávaly pouhé nezávazné obřady, tak k nim posílal proroky, a ti jim připomínali Boží vůli, vedli je k pokání a volali je zpět k Hospodinu. Při tom všem projevoval nezměrnou trpělivost, i když to většinou bylo málo platné.

Ale pak přišel čas, kdy k nám lidem Pán Bůh promluvil znovu, a jinak než dosud. Tentokrát se do toho vložil (se v tom angažoval) on sám: v osobě svého vlastního Syna. A byl to takový zásah, že v něm bylo obsaženo všechno, co bylo potřebné pro záchranu a spásu všech lidí, celého světa. To jsou všechny ty děje, které jsou spojeny se jménem Pána Ježíše a které si připomínáme zejména v tomto období církevního roku. - Právě na ně se pisatel Listu Židům soustřeďuje. Hlavní důraz je přitom položen na Ježíšovo božství. Jeho velikost je zde vyjádřena slovy, že on je 'odlesk Boží slávy', že 'výraz (obraz) Boží podstaty', a proto vše, co on vykonal, platí jednou provždy.

Z jiných biblických oddílů jsme zvyklí slyšet hlavně to, jak Syn Boží vzal na sebe naše lidství, jak se ponížil, aby se k nám přiblížil, co všechno musel přitom snášet. Ani to zde nebude vynecháno. I v této epištole bude dostatečně zdůrazněno (a také působivě vyjádřeno), jak Hospodin svého Syna ponížil (2,7), když se on, Syn Boží, stal člověkem a přijal lidský úděl se všemi důsledky (byl vydán pokušení, ponížení, utrpení...). Ale právě touto cestou - skrze utrpení - vedl nebeský Otec Ježíše k

„dokonalosti“ (2,10), tj. k dokonání (dokončení, plnému uskutečnění) toho všeho, co bylo potřebné pro spásu člověka. A právě pro to, že to všechno podstoupil, že se nevyhnul ani 'utrpení smrti', proto byl 'korunován ctí a slávou a nebeský Otec všecko podrobil pod jeho nohy'.

Cílem toho, co Ježíš takto vykonal, byla záchrana, spása všeho Božího stvoření, člověkem počínaje. Nic menšího než vyřešení hříchu, této lidské vzpoury proti Bohu. V Ježíši přišla spása, která nespočívá v tom, že to my lidé dáme nějak do pořádku, ale která je založena jen na Bím odpuštění. A hlavně: na odpuštění, k němuž došlo ne nějakým božským zásahem shora, ale na základě oběti, kterou za nás zde na zemi podstoupil sám Syn Boží, když to všecko naše provinění vzal na sebe.

Právě k tomu se pisatel několikrát vrátí, a pro názornost ve svém kázání naváže na nejvýznamnější obřad těch dřívějších starozákonních bohoslužeb, kdy velekněz jednou za rok, v den největšího svátku, vstupoval v chrám do svatyně svatých (tedy na místo, kde neviděn uprostřed svého lidu přebývá sám Bůh) a přinášel tam oběť za všechen hřích lidu, aby zde od samého Hospodina přijal odpuštění pro sebe i pro všechen lid.

A teď Pavel napíše, že tato největší bohoslužebná událost byla jen malým, nedokonalým náznakem toho, co nyní učinil Pán Ježíš Kristus, když zemřel na kříži. Když jako oběť za hřích všeho lidstva přinesl do nebeské svatyně sebe sama, a nebeský Otec tuto jeho oběť přijal. Tak svou smrtí zbavil moci toho, který až dosud byl neomezeným pánem smrti, totiž ďábla (2,14). Vysvobodil nás z jeho moci. Jestliže jsme my lidé tímto pocitem smrtelnosti byli drženi jako v otroctví tohoto Božího a našeho nepřitele, nyní díky Kristu a jeho oběti jsme byli z tohoto poddanství vysvobozeni. To je nejdůležitější část spásy, a to nám Syn Boží vydobyl.

Načež vzápětí dodá: „Když dokonal očištění našich hříchů, usedl po pravici Božího majestátu na výsostech.“ Což není jenom

popis jeho současného bydliště, ale výraz jeho skutečné, přítomné moci a vlády. Místo, kde pokračuje ve svém díle. Místo, kde je i nadále s námi, kde slyší a vyslýchá naše modlitby, kde se za nás přimlouvá, odkud nás vede a obdarovává svým Duchem. K tomu směřuje poselství této epištoly: že tím je poznamenána i všechna naše přítomnost. Nejde jen o závěrečnou spásu. To, že Ježíš je Pánem, to je nejdůležitější charakteristika tohoto posledního času. Toho času, v němž žijeme a v němž lidstvo bude žít až do skonání tohoto věku. Taková je současná realita, sice neviditelná, zatím skrytá, ale skutečná.

Z toho pak vyplývají i všechna povzbuzení a napomenutí k věrnosti, jak jsou v dalším textu obsažena. Čteme je hned v následující kapitole. Byla to 80. léta prvního století. Církev měla za sebou už několik desítekletí svého trvání. Kromě jiného už absolvovala jedno velké pronásledování za císaře Nerona (54-68), kdy věrnost Kristu u mnoha křesťanů byla zpečetěna jejich mučednickou smrtí. Pak nastala poměrně klidnější doba, kdy sice byli na mnoha místech věřící lidé vystaveni všelijakému šikanování, projevům nepřátelství a posměchu, ale většinou už nešlo o život. Objevovaly se však zřetelné náznaky, že opět nastanou zlé časy, zejména když se vlády ujal císař Domitián (81-96). Co jim do této situace pisatel řekne:

Položí jim na srdce, aby se věrně drželi všeho, co jim bylo zvěstováno. „Proto se tím více musíme držet toho, co jsme slyšeli, abychom nebyli strženi proudem.“ Jestliže už to dřívější slovo (slovo zákona a slovo proroků) bylo pevné, tím spíše my teď musíme brát vážně evangelium, které je nám zvěstováno o Kristu. Držet se ho. Spoléhat na to. Stále znovu se k tomu vracet. Nenahrazovat to ničím jiným. Mít to v celém svém životě jako to první a nejdůležitější. Lehkovážné opouštění této cesty nezůstává bez následků. A nejen v této časnosti. Jde o víc: abychom (jak doslova říká) pro svoji neposlušnost „nepohrdali slavným spasením“.

isatel také poví, odkud hrozí nebezpečí: „Musíme se držet toho, co jsme slyšeli, abychom nebyli strženi proudem.“ (2,1) To je dobré slovo. A také přesné. Nebýt stržen proudem. Kolik takových „proudů“ a názorů bylo už tehdy. Že se nic nemá přehánět. Že křesťan přece nemusí svoji víru dávat najevo, protože riziko je příliš veliké. A že tu přece není jenom křesťanství, že jsou i jiná přijatelná náboženství. Dnes bychom mohli pokračovat. Vzpomeňme, co všechno se dnes ozývá, kolik všelijakých řečí. Co všechno na člověka působí, a jak rafinovaně. Jak ve všelijakých lákadlech dominují peníze, přepych, užít si, dosáhnout úspěchu, třeba i ne zrovna správnou cestou.

Tváří v tvář tomu všemu i dnes platí: „Držme se toho, co jsme slyšeli.“ Anebo tak, jak ten dnešní oddíl končí: „Protože máme mocného velekněze, který vstoupil až před Boží tvář, Ježíše, Syna Božího, držíme se toho, co vyznáváme. Nemáme přece velekněze, kterému by byly cizí naše slabosti; vždyť na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu. Přístupme tedy směle k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost a pomoc v pravý čas.“ (4,14-16)